

Inhoud

HOOFDSTUK 1: De wegen van de oudheid	15
HOOFDSTUK 2: De weg van het geloof.....	22
HOOFDSTUK 3: De weg naar chaos	29
HOOFDSTUK 4: De weg naar de islam	35
HOOFDSTUK 5: De weg naar wijsheid	45
HOOFDSTUK 6: De weg naar de slavernij	55
HOOFDSTUK 7: De weg naar de hemel	63
HOOFDSTUK 8: De weg naar de hel	67

HOOFDSTUK 9: De weg naar nieuwe werelden	75
HOOFDSTUK 10: De weg naar Noord-Europa	83
HOOFDSTUK 11: De weg naar de confrontatie	89
HOOFDSTUK 12: De weg naar oorlog	95
HOOFDSTUK 13: De weg naar rampspoed	103
HOOFDSTUK 14: De weg naar lijden	107
HOOFDSTUK 15: De weg naar ontgoocheling	115
HOOFDSTUK 16: Nieuwe zijderoutes	125

Inleiding

In mijn jongenskamer hing aan de muur een kaart. Voordat ik ging slapen en als ik 's ochtends wakker werd zat ik er vaak naar te kijken. Dan bewonderde ik hoe groot de continenten en de oceanen waren, keek ik waar de bergketens, woestijnen en rivieren lagen en probeerde ik alle landen en hun hoofdsteden uit mijn hoofd te leren.

Op school leerde ik veel over de geschiedenis en de geografie van het land en het werelddeel waar ik woonde. Ik vond het heerlijk Groot-Brittannië en Europa zo te leren kennen. Maar in gesprekken met mijn ouders ging het vaak over andere delen van de wereld, en daar wilde ik ook meer over weten. In veel verre gebieden vochten mensen met elkaar, en ik snapte niet waarom. Die plekken veranderden, soms op een goede manier en soms op een slechte. Uit het nieuws begreep ik dat dat de levens van miljoenen mensen naar beide kanten toe beïnvloedde.

We onderzoeken de geschiedenis om het verleden te begrijpen, maar ook om het heden te verklaren. Geschiedenis is net je voetstappen terug volgen en dan proberen te begrijpen waarom je precies die route nam naar waar je nu staat. Elke stap en elke bocht kan interessant zijn, maar ook van de reis als geheel is vaak een heleboel te leren.

Als ik naar die kaart aan de muur keek wilde ik meer weten over Rusland. De leiders van dat land bouwden kernwapens en die stonden gericht op doelen vlak bij waar ik naar school ging. Ik wilde ook meer weten over het Midden-Oosten, waar bijna elke dag aanslagen plaatsvonden maar dat ik ook als de bakermat van een heleboel religies leerde kennen. Ik wilde ook China, Iran, India, Pakistan en zuidelijk Azië leren kennen. Daar lagen landen zo groot als heel Europa, die vroeger heel belangrijk waren geweest en in de moderne tijd nog steeds een grote rol spelen. Ik wilde ook alles weten over de mensen, de geschiedenis, de geografie en de cultuur van Afrika, en ik wilde weten wat de verschillen en de overeenkomsten waren tussen de afzonderlijke delen van het continent.

Op school kreeg ik daar nooit de kans voor. Daar leerden ze me veel over Hendrik VIII en zijn zes vrouwen (gescheiden, onthoofd, gestorven, gescheiden, onthoofd, overleefd – in die volgorde). Had ik toen maar een boek over al die andere gebieden gehad. Ik wilde weten hoe alles in elkaar paste. Waarom was er bijvoorbeeld niets het bestuderen waard tussen de tijd dat de Romeinen naar Groot-Brittannië kwamen en de Slag bij Hastings, *duizend* jaar later?

En dus besloot ik mijn leven verder aan geschiedenis te wijden, door erover te lezen en te schrijven, en door te zoeken naar verbanden die het verleden beter konden verklaren dan voor mij als kind was gebeurd. Andere schrijvers en onderzoekers, onder wie mensen die honderden of zelfs duizenden jaren geleden leefden, hebben me daarbij geholpen. Een heel belangrijke was Ferdinand von Richthofen (zijn neef was de Rode Baron, de beroemde gevechtspiloot uit de Eerste Wereldoorlog). Hij heeft veel nagedacht over een naam om de verbindingen tussen Azië, Europa en Afrika mee aan te duiden. Hij had die kunnen noemen naar allerlei producten die over die routes werden vervoerd, zoals specerijen of keramiek, en hij had ook iets kunnen kiezen wat te maken had met talen, reizen of biologie. Hij besloot een woord te gaan gebruiken dat

ook andere onderzoekers zou aanspreken: de zijderoutes.

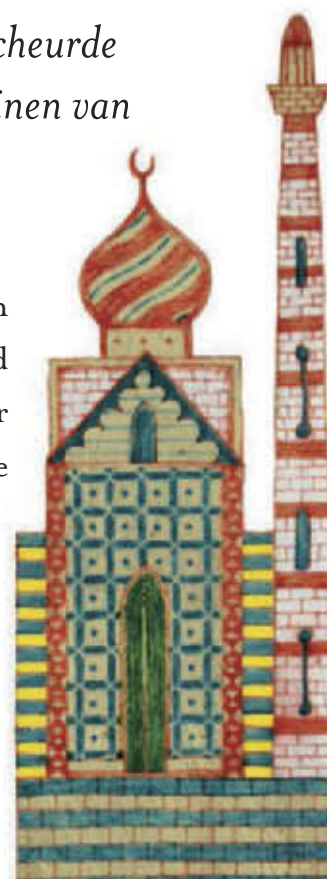
De zijderoutes hebben geen begin- of eindpunt, want het zijn geen echte wegen. Ze vormen een web van routes waarlangs goederen, mensen en ideeën, maar ook ziektes en geweld zich van en naar alle windstreken konden verplaatsen – van de oostkust van Rusland en China tot de Atlantische kust van Europa en Afrika en van Scandinavië in het noorden tot de Indische Oceaan in het zuiden. Je zou de zijderoutes kunnen zien als het centrale zenuwstelsel van de wereld, waarlangs alle organen van het lichaam met elkaar in verbinding staan. Of als de aderen, die zuurstof en kooldioxide van en naar het hart pompen. Om het lichaam te begrijpen moet je onder de huid kijken. Je moet dan niet alleen losse onderdelen bestuderen, maar ook zien hoe het geheel werkt.

In dit boek gaan we naar plaatsen waar je vast nog nooit van hebt gehoord. Sommige bestaan niet meer, zoals Merv in wat nu Turkmenistan is. Dat was ooit zo groot en zo mooi dat men van ‘de moeder van de wereld’ sprak. De machtige stad werd achthonderd jaar geleden door oorlog verwoest en kwam dat nooit meer te boven.

Sommige steden zijn veranderd. Kabul is bekend als hoofdstad van het door oorlog verscheurde Afghanistan, maar vijfhonderd jaar geleden waren de tuinen van die stad tot in de wijde omtrek beroemd. Mosul in Irak werd onlangs verwoest door IS, dat de inwoners als menselijk schild gebruikte. Duizend jaar geleden was de stad beroemd om de schitterende openbare gebouwen, de badhuizen en de handwerklieden, die de mooiste pijlen, zadels en stijgbeugels ter wereld maakten.

Kabul is bekend als hoofdstad van het door oorlog verscheurde Afghanistan, maar vijfhonderd jaar geleden waren de tuinen van die stad tot in de wijde omtrek beroemd

Je hoort mensen wel eens zeggen dat ze het moeilijk hebben, en zo voelt dat soms ook. In werkelijkheid is er nooit een betere tijd om te leven geweest dan nu. Reizen is zo eenvoudig dat je sneller dan welke voorouder ook van de ene naar de andere kant van de wereld kunt gaan. De gezondheidszorg was nog nooit zo goed. Baby's en moeders sterven minder dan ooit bij bevallingen

en meer mensen dan ooit beschikken over schoon drinkwater. Hierdoor hebben kinderen over de hele wereld meer kans dan hun voorouders om tot gezonde volwassenen uit te groeien.

Er zijn ook meer kinderen dan ooit die kunnen lezen en schrijven. En we kunnen dingen makkelijker en goedkoper te weten komen dan welke eerdere generatie ook. We hebben een ongelofelijke vrijheid om te reizen, te leren en te leven. Het voelt misschien niet alsof je superkracht hebt, maar die heb je echt wel.

Met die kaart in mijn jongenskamer begon een lange reis. Ik hou nog steeds heel veel van kaarten, waarop ik plaatsen ontdek waar ik niks vanaf weet en waar ik dan meer over wil ontdekken. Ik hoop dat op een dag iedereen daartoe in staat is.

Om de wereld van vandaag en morgen te begrijpen moeten we die van gisteren kennen. Dat gaat het beste als we bij het begin beginnen. En het mooie is dat we daarvoor op de zijderoutes moeten zijn.

*We hebben een ongelofelijke
vrijheid om te reizen,
te leren en te leven*

– PETER FRANKOPAN

Barentszee

Noordzee

• Eboracum

Oostzee

• Londinium

EUROPA

• Lutetia

KARPATEN

ATLANTISCHE
OCEAAN

ALPEN

Mediolanum

• Aquileia

Zwarte Zee

Constantinopel

• Rome

Thermopylae

• Ephesus

Gaugamela

Tarraco

• Carthago

GRIEKENLAND

• Marathon

Antiochië

Erbil

• Cádiz

• Syracuse

Middellandse
Zee

• Athene

• Salmis

Nineveh

Bagdad

PERZIË

ATLASGEBERGTE

• Tripoli

• Jeruzalem

Alexandrië

Damascus

Palmyra

Uruk

• Isfahan

• Herat

• Pasargadae

• Persepolis

• Memphis

EGYPTE

• Thebe

• Luxor

• Medina

Golf van
Oman

Nijl

• Mekka

Rode Zee

• Aksum

Arabische Zee

• Djenné Djeno

AFRIKA

GROTTESLENK

• Mogadishu

De oude wereld

De eerste dorpen en steden uit de geschiedenis ontstonden langs de zijderoutes. De namen van beroemde plaatsen uit deze tijd komen ons vandaag de dag mysterieus voor. Maar dit was een wereld waarin goederen, ideeën, talen en religies over duizenden kilometers werden uitgewisseld tussen rijken. Dit is waar ons verhaal begint.

AZIË

CHINA

INDIA

ALTAJGEBERGTE

HIMALAYA

GROTE OCEAAN

INDISCHE OCEAAN

Kashgar

Dunhuang

Ji

Seoul

Shash
Samarkand

Anyang

Kaifeng
Zhengzhou

Kyoto
Osaka

Balkh

Chang'an

Luoyang

Hefei

Jiankang

Suzhou

Hangzhou

Oost-Chinese Zee

Kabul
Pesjavar
Kandahar
Harappa
Multan

Mohenjo-Daro

Patna
Varanasi

Lhasa

Chengdu

Guangzhou

Luang Prabang

Hanoi

Zuid-Chinese Zee

Bagan

Golf van Bengalen

GROTE OCEAAN

Hampi

Siem Riep

Tanjore

Madurai
Anuradhapura

Palembang

Jakarta